

מסורת הש"ס

(א) [לקמן פה: פו. כמותו
כו.], (ב) [לעיל ע. ושי"ג,
א זכמים ח: (ד) [לעיל ע.א.
ע"ש פסחים לו. ע"ש],
(ג) [לעיל נד: ושי"ג, (ו) [ע"ג
תוס' צ"מ נג. ד"ה וכן נכסו
ותוס' לעיל עג. ד"ה נכסו,
(ו) [לעיל ע: ושי"ג, (ח) שנת
כה. כמותו לה.], (ט) שנת
כו.], (י) מכות יד:
(כ) [גמנדרי יט, (ט) [דף
עג].

תורה אור השלם

1. איש איש מזרע אברהם
והוא צדקו או אב
בקרבים לא יאכל עד
אשר יטרה ורובגו בקל
טמא נפש או איש אשר
תמא מקומו שכתב ור"ע:
ויקרא כב ד
2. אל תאכלו מפניו נא
ובשל מבשל פרים כי
אם יצא אש ראשו על
בקרבו ועל קרבו: ולא
תחיתו מפניו עד בקר
והבית מפניו עד בקר
כאש תשרפו:
שמות יב ט-י
3. לא אבליתי באני ממנו
ולא עברתי ממנו בטמא
ולא נהתי ממנו למת
שמעתי בקול ה' אלהי
עשיתי ככל אשר
צויתני: ודברים יד
4. וידבר ה' אל אהרן
ואני הנה נהתי לך את
משמרת תרומתי לכל
קדשי בני ישראל לך
נתתים לפקודיה ולבניך
לקח עולם:
במדבר יח ה

הגהות הב"ח

(א) נמי בהמה למה לי
(בלא) מעשר מו"מ. וי"ז
ס"א דרמב"א במעשר כו:
(ב) תוס' ד"ה הכי גרים
וכי במחוסר כפורים יבשר
לכל ומיתת לו נמקח:
(ג) ד"ה מה וכן שכן
בפניק"ט כ"ל וזאת סמ"ך
נמקח: (ד) ד"ה מה וכן
ומורים דלעיל ק"ל ל"ל
ומיתת דכתיב נמקח:
(ה) ד"ה ליקח וכן נמקח:
הכי פריך:

הגהות הגר"א

[א] נמי דלפניו עליה דר'
עקיבא תל"מ (ומה דקמן
מה המעשרים):

הגהות מהר"ב

[א] תוס' ד"ה חד לנפיה
וכי. כ"ז ע"י מנחות נה
ע"כ תוס' ד"ה אין לוקין
וכי דר"ק:

הערל פרק שמיני יבמות

ונוסגין. תרומה וזכורים צבאר שני שזעו ככל שנות השמיטה אכל
מעשר שני אין נוהג בג' וכו': ור' מאיר היא דאמר. צפרק יש
מותרות [לקמן פה:] מעשר ראשון אסור לזרים הלכן לענין עליות
נמי חמור: אונן מוסר צפרה. דקדשי צדק היות היא ולא קדשי

ונוהגין בשאר שני שבוע ואין להם פדיון מה
שאין בן במעשר ש"מ ת"ש נשתתירו בו ציצין
המעבבין את המילה הרי זה אינו אוכל לא
בתרומה ולא בפסח ולא בקדשים ולא
במעשר מאי לאו מעשר דגן לא מעשר
בהמה מעשר בהמה היינו קדשים ולמעמד
מי לא תגן פסח וקתני קדשים בשלמא פסח
וקדשים צריכי דאי תנא פסח משום דערלות
בפסח כתיבא אבל קדשים אימא לא ואי תנא
קדשים ה"א מאי קדשים פסח אלא מעשר
בהמה למה לי (א) אלא מעשר ראשון (ב) ור'
מאיר היא דאמר מעשר ראשון אסור לזרים
ת"ש מדתני ר' חייא בר רב מדפתי ערל אסור
בשתי מעשרות מאי לאו אחד מעשר דגן
ואחד מעשר בהמה הכא נמי מעשר ראשון
ור' מאיר ת"ש אונן אסור במעשר ומותר
בתרומה ובפרה טבול יום אסור בתרומה
ומותר בפרה ובמעשר מחוסר כפורים אסור
בפרה ומותר בתרומה ובמעשר ואם איתא
ניתני ערל אסור בתרומה ומותר בפרה
ובמעשר האי תנא דבי רבי עקיבא היא
דמריב ליה לערל כטמא דתניא רבי עקיבא
אומר איש איש לרבות את הערל ומאן
תנא [א] דפליג עליה דרבי עקיבא תנא דרבי
יוסף הבבלי היא דתניא *שרפת אונן
ומחוסר כפורים כשרה רבי יוסף הבבלי
אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה ואף
ר' יצחק סבר ערל אסור במעשר דא"ר יצחק
בנין לערל שאסור במעשר נאמן ממנו
במעשר ונאמר ממנו בפסח מה ממנו
האמור בפסח ערל אסור בו אף ממנו האמור
במעשר ערל אסור בו מופני דאי לא מופני
איבא למיפרך מה לפסח שכן חייבין עליו
משום פיגול ונותר וטמא לאיי אפנויי מופני
מאי מופני (ג) אמר רבא א"ר יצחק תלתא
ממנו כתיבי בפסח חד לגופיה וחד לגזירה

שוה וחד למאן דאמר בא הכתוב ליתן לך עשה אחר לא תעשה (ד) איירי
דכתיב נותר כתיב נמי ממנו ולמאן דאמר ליתן לו בקר שני לשריפתו איירי
דכתיב עד בקר כתיב נמי ממנו תלתא ממנו כתיבי במעשר חד לגופיה וחד
לדרבי אבהו א"ר יוחנן וחד לדריש לקיש דאמר ריש לקיש א"ר סמאי בנין
למעשר שני שנמא שמותר לסוכו שנאמר *ולא נתתי ממנו למת למת הוא
דלא נתתי הא לחי דומיא דמת נתתי איזה דבר ששוה בחיים ובמתים הוי
אומר זו סיכה מתקיף לה מר זוטרא *ואימא ליקח לו ארון ותכריכים
אמר רב הונא בריה דרב יהושע ממנו מגופו רב אשי אמר לא נתתי
דומיא דלא אכלתי מה להלן מגופו אף כאן מגופו ואכתי מופנה מצד
אחד הוא הניחא למאן דאמר *למדוין ואין משיבין אלא למ"ד למדוין
ומשיבין מאי איבא למימר הך דרבי אבהו מדרב נחמן אמר רבה בר
אבוה נפקא *דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מאי דכתיב *ואני
הנה נתתי לך את משמרת תרומתי *בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת
תרומה שהורה ואחת תרומה טמאה ואמר רחמנא לך שלך תהא להסקה
תחת תבשילך: וכל הטמאים כו': מנא הני מילי א"ר יוחנן משום ר' ישמעאל
אמר קרא איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב וגו' *אי זהו דבר ששוה
בזרעו

עד.

אונן מותר בפרה. ללא גרע מטבול יום וכו' דאונן אסור
במעשר וטבול יום מותר היינו לאכילה אבל לנגיעה תרוייהו
שני: ה"כ גרים בקונט' שרפת אונן ומחוסר כפורים כשרה וגרים
נמי תנא דיוסף הבבלי היא. ומדקדק דמדפליג אמנא לעיל במחוסר
כפורים הוא הדין בערל לכשר וקשה
לר"י דמה ענין זה אלא זה דמשום
למשכר במחוסר כפורים (א) לא
ימכר בערל ועוד ליייתי מצרימא
ללעיל דמכשרא צהדיא ערל או
מדרבי אליעזר גריש פירקין (דף
ע.) ללא מרבה ערל כי טמא ולספרים
דגרסי הכא שרפת ערל ומחוסר
כפורים פסולה יוסף הצבלי אומר
ערל כשרה מחוסר כפורים פסולה
וגרסינן יוסף הצבלי היא הוה ניחא
דמיימי מהכא ולא מההיא ללעיל.
דניחא ליה לאיתויי שם התנא דמכשר
צהדיא אכל אמר ר"י דאי אפשר
לגרסו כן דצ"צ דזכמים (דף פ' ז')
מוכח דיוסף הצבלי רובנן פליגי
במחוסר כפורים וגרסינן נמי אונן
במקום ערל וא"ר דאי הוה גרסינן
בגירסת הקונט' והוה גרסינן כלא
וצזכמים (דף פ' ז') ערל צהדי אונן
הוה ניחא: מה צ"פסח כו'. ה"מ
לנימנר שכן (א) פנקע"ס:

חד לגופיה. [א] אל תאכלו ממנו נא
דאי לא כתב ממנו ה"א לא למנוח
ומכריס (ה) דכתב לעיל קאי:
בנין למעשר שני שנמא שמותר
לסוכו. דס"ר דאסור מוסר
שמעבר בטומאה: ר"קח לו ארון
ותכריכים. אע"ג דצהדיא דרשי ליה
להכי צמס' מעשר שני (פ"ה מ"ז)
הכא (א) פריך דלמא דוקא להכי
הוה דלמא אכל סיכה אסורה לפי
שמעברו בטומאה ושמיני דממנו מגופו
דמשמע נמי סיכה: תהא להסקה
תחת תבשילך. אע"ג דצפרק לן פסולי
המוקדשים (בבב"ב דף ל. ע"ג) ונקי
לה בתרומה תלויה דבעיא שימור
במסקנא לא קאי התם הכי א"ר התם
דריש ממשמרת ללא קאי אטמאה
אכל לך קאי אכולהו תרומות:
אינה

מוסף רש"י

איש איש. מרע אהין
והוא נרע או זב. לרבות
את הערל. שזאב כמנא
שלא יאכל תרומה אם כהן
הוא (הגיה ד: ד) דצהדי
קרא תרומה כתיב. דכתיב
וצא השמש וטהר ואמר
יאכל מן הקדשים והיינו
תרומה דכתיב ליה כשעבר
שמש (לעיל ע.). שרפת
אונן ומחוסר כפורים.
בפרה אלומה קאי,
כשרה. דקדשי צדק היות
היא ואין אונן אסור בה,
ללא כתיב הדין קדשי אלא
נקדשו מנח (בבב"ב יז).
גמיה ומשיבין. גמיה
שוה שאלה מופנה משני
לדריש אלא מנח אחד למדוין
ממנה אם אין להשיב. אכל
אם יש להשיב משני (בבב"ב
קלא. ועל ע"ג).

עין משפט
גד מצוה

נה א מיי פ"ד מהלכות
פרה אלוהה ה"ל יד:
גו ב מיי פ"ב מהל'
מחומות הלכה יד
ופ"א הלכה א טו"ע י"ד
סימן שלא ספק י"ט:

תוספות ישנים

תל"ה ממנו כתיבי במעשר
חד לגופיה למעט מעשר
לראשון שמתר באנימיה:
ואימא ליקח לו ארון
ומכריסין א"ל רב הונא בר
יהושע ממנו מנופו ומינה
דהאמת קי הוה דלרשינן
ומכריסין א"ל רב הונא ממנו
למח ליקח לו ארון ומכריסין
י"ל דה"ק ואימא ליקח
לו ארון ומכריסין דוקא.
א"ל רב הונא ממנו כתיב
ואפילו מנופו וי"ש ליקח
לו ארון ומכריסין דוקא:
אחת תרומה טהורה ואחת
תרומה טמאה. ומינה
דהאמת כפרק כל פסולי
המוקדשין אמרינן אחת
תרומה טהורה ואחת
תרומה טמאה וי"ל דהא
יהא אחת התם דקאי גבי
משמרת תרומתי דמיימי
בשמירת תרומה קאמר
אחת תרומה טהורה ואחת
תרומה טמאה ליה לנימנר
דקאי אטמאה דהא לא שייך
בטמאה שמו ללשפרה
אלא הכא דר"ל
לדמר דלמנא להסקיה מתם
במשל קא דריש אחת
תרומה טהורה וטמאה יחד
דלמנו תלויה לאו מנוחה
בשרפא אלא מלין לא
אכולין ולא שרפי:

מוסף רש"י

איש איש. מרע אהין
והוא נרע או זב. לרבות
את הערל. שזאב כמנא
שלא יאכל תרומה אם כהן
הוא (הגיה ד: ד) דצהדי
קרא תרומה כתיב. דכתיב
וצא השמש וטהר ואמר
יאכל מן הקדשים והיינו
תרומה דכתיב ליה כשעבר
שמש (לעיל ע.). שרפת
אונן ומחוסר כפורים.
בפרה אלומה קאי,
כשרה. דקדשי צדק היות
היא ואין אונן אסור בה,
ללא כתיב הדין קדשי אלא
נקדשו מנח (בבב"ב יז).
גמיה ומשיבין. גמיה
שוה שאלה מופנה משני
לדריש אלא מנח אחד למדוין
ממנה אם אין להשיב. אכל
אם יש להשיב משני (בבב"ב
קלא. ועל ע"ג).

לא נתתי ממנו למת לא קניתי ממנו ארון ותכריכים
למת אפילו כשנטמא דלא יכולתי לשמור ממנו למת למת
ואשמעתינ דאף על גב דמעשר טהור לא ניתני ממנו למת למת
מזד אחד. דההוא דפסק מופנה לגזירה שוה אכל דמעשר כולו
ותלתא אכרתי לכו: סיניחא למאן דאמר. פלוגתא דרבי ישמעאל
ורבנן היא בהמפלת צמס' נדה (דף ע"ג): פך דרבי אבהו. דמפיק חד
ממנו למישרי הדלקה צמס' תרומה שנטמאת מדרב נחמן נפקא:
צורעו